

Anatomia humana

JOCS A RIO, CAP XARAMPIÓ AL BRASIL

Jorge Bello

Demà comencen els Jocs de Rio. Al Brasil, però, hi tenen un motiu més important per sentir-se'n ben orgullosos: aquest any 2016 han aconseguit d'eliminar el xarampió.

Tot i les dificultats infinites, tot i tenir un sistema de salut dominat pel sector privat, tot i la resistència del col·lectiu mèdic a la contractació massiva de metges estrangers per fer feines d'assistència primària a les extenses zones pobres, Brasil aconsegueix allò que ni Europa ni Espanya aconsegueixen: eliminar el xarampió.

En 2013 va haver-hi prop 100 casos de xarampió a Espanya, la majoria a Balears i Catalunya; i en 2015 n'hi va haver 3.969 al conjunt europeu.

Aquest any, l'Organització Mundial de la Salut ha fet oficial i públic el que ja se sabia: ja no hi ha casos de xarampió al Brasil, i el país serà per tant declarat lliure d'aquesta malaltia.

El xarampió no és poca cosa, ni és cosa passada, és malaltia greu, amb complicacions greus a curt i llarg termini, la mortalitat n'és alta. Eliminar el xarampió d'un país gegant i pobre com el Brasil és per tant una fita més transcendent que l'espectacle frívol, encara que necessari, de tenir els Jocs a casa.

Per alliberar-se'n completament d'aquesta malaltia, Brasil ha fet feina senzilla i ahora feina colossal: vacunar tothom.

Amb això de vacunar tothom, Brasil ja va alliberar-se, l'any passat, de la rubèola i per tant de la rubèola congènita, i aquesta també és una fita extraordinària.

Al Brasil, però, hi ha problemes sanitaris importants, en part condicionats per la pobresa (que implica desnutrició, malalties i subdesenvolupament), per la poca alfabetització, per la corrupció i la prepotència, la droga, i pel fet que riquesa i recursos continuen controlats per pocs i poderosos.

El sida, ara el zika, i les malalties de sempre són molts problemes per a un país de geografia gairebé inabastable on viu una població heterogènia. Vaig viure un temps al Brasil, fa temps, i entenc bé el portuguès. Cal esperar que aquests Jocs els donin un bon cop de mà, als brasilers del carrer, però això no és segur.

La poderosa sanitat privada del Brasil, que fa feines sense mirar l'interior pobre de l'immens país, presentava l'any passat el seu «*Livro branco: Brasil saúde 2015. A sustentabilidade do sistema de saúde brasileiro*», en la redacció del qual va tenir participació una consultora amb seu a Barcelona.

Aquest llibre blanc de la sanitat privada brasilera és un document interessant i contradictori. Promogut per l'Associació Nacional d'Hospitals Privats, es manifesta a favor de millorar la relació entre sanitat pública i privada, però ahora mira d'identificar noves oportunitats de nego-

privats. El 84% dels aparells per fer mamografies són privats. D'això, no se'n parlarà aquests dies a Rio, però segur que se'n parla, cada dia, al carrer, a casa, al Brasil.

◆ **HI HA MANCA** de metges, sobre tot de professionals d'assistència primària, però també hi ha la voluntat seriosa de buscar-los i contractar-los amb condicions atractives.

Des del 2013, el programa «*Mais médicos para o Brasil*» promou la contractació de metges de fora. El sou és ben bo, i la casa i menjar pagats. Contracte de tres anys, renovable. Aquest any, el programa tanca el contracte, per exemple, de 1.500 metges cubans.

Aquest programa va rebre la crítica cruel i egoista del col·lectiu de metges privats, però això no obstant l'esmentat llibre

blanc afirma que la «*atração, retenção e o desenvolvimento dos profissionais constituem um dos maiores desafios do sistema de saúde*». Aquest discurs és ben conegut a Catalunya i a Menorca, i a casa ja no és creïble.

Demà comencen els Jocs en un país extraordinari on vaig viure un temps engrescador. A Menorca el cel és blau i la mar és brava, i al Brasil també la mar és brava i el cel és blau. Aquí i allà hi ha fiets, que són iguals, iguals, ben iguals.

bello.cat/jordibell@gmail.com

☞ *Si la mar és brava aquí i allà, i el cel és blau aquí i allà, llavors els fiets són iguals, ben iguals, aquí i allà*

ci per a la privada.

Eliminar el xarampió i la rubèola, però, no ha estat feina de la privada, sinó de la pública. I ara tots se'n beneficien.

Al Brasil, per exemple, hi ha gairebé mig milió de llits d'hospital, i el 64% són

Es racó d'en cambreta

UN ANY EXCEPCIONAL

Gustau Juan Bnejam

Som al bell mig, al cor, de la temporada turística. Les estadístiques diuen que enguany és un any excepcional i que l'arribada de visitants supera totes les previsions.

Tanmateix no tot són flors i violes, perquè els excessos maten. I de fa un cert temps ençà es comencen a aixecar veus que es demanen si aquesta gran pressió sobre els territoris, sobre les ciutats, sobre els ciutadans, és sana, socialment i econòmicament sostenible, si es pot seguir creixent indefinidament. Així, hem vist com algunes autoritats autonòmiques i municipals, experts i simples ciutadans, comencen a manifestar els seus dubtes, la seua preocupació.

Al cas de Barcelona és paradigmàtic, una ciutat que, diuen, mor d'èxit, on l'excés del turisme està provocant seriosos problemes i no pocs conflictes, entre la població resident i els que hi fan negoci, i entre entre la mateixa gent que hi viu o qui hi pretén viure.

Però amb més o menys intensitat el problema es viu arreu, sobretot a les àrees de costa. Es comença a parlar «turisme prestat», de les àrees conflictives de la Mediterrània, ara sobretot Tunísia, Egipte i Turquia; abans havien estat els Balcans. Perquè d'un temps ençà la demanda provocada pel tancament d'aquells mercats turístics ens havien impedit -o simplement no ens havien motivat- una reflexió seriosa sobre el model econòmic.

Es té, a més, la sensació que els beneficis que produeix la indústria turística no retornen gaire al conjunt de la societat. Ja és tòpica la frase de carrer: se'n duen els beneficis i ens deixen la merda.

◆ **TAMBÉ EL MATEIX** passa a Itàlia, per exemple, d'on llegim als mitjans de comunicació que arreu hi ha problemes similars o més grans que els nostres, o que els propis alcaldes de la grans ciutats com Venècia, Florència o Roma, demanen una aturada a l'augment dels fluxos turístics; o que l'illa de Capri vol restringir l'arribada de visitants; o petits pobles de pescadors, com l'arc de la costa de Ligúria conegut com a Cinque Terre, declarat Patri-

☞ *Com conjuminar la vida dels residents i dels visitants, com fer front a l'excessiva pressió sobre els territoris, són dos dels reptes pendents*

moni de la Humanitat, sobresaturats.

A Menorca bé també experimentam cada dia aquests problemes. La nostra Illa, que va arribar tard al turisme com a activitat econòmica principal i quasi única, a les darreres dècades del segle passat, però sobretot a partir dels anys 80, va reinvertir en ciment a la costa una part important de plusvàlues que havia generat la indústria. Mancades de capital per a renovar-se, les fàbriques van anar tancant. En molt poc temps es va necessitar una entrada massiva de mà d'obra de fora per fer front a la gran demanda del sector de la construcció i de turisme creixent, que va canviar la nostra estructura social, que encara no hem acabar de païr.

La crisi i els darrers conflictes a la Mediterrània han estat la gota que ara fa vessar el got. La falta d'aparcaments i l'excés de tràfec pels camins que duen a les platges verges o el mateix conflicte dels patis interior del nucli antic de Ciutadella en són mostres d'aquesta situació; com conjuminar la vida dels residents i dels visitants, com fer front a l'excessiva pressió sobre els territoris són dos dels reptes pendents.

Per a alguns el turisme, avui, és, sens dubte, un gran negoci; per a la majoria és boni bé l'únic mitjà de subsistència. I, en molts d'aspectes, comença a ésser, també, un problema.